

Riktlinjer för God ekonomis hushållning

Diarienummer: KS/2023-00435

Antagen: Kommunfullmäktige 2023-02-13, § 9

Reviderad: Kommunfullmäktige 2025-03-17, § 21

Dokumentansvarig förvaltning: Kommunstyrelsens förvaltning

Dokumentet gäller för: Söderköpings kommun

Dokumentet gäller till och med: 2026-12-31

SÖDERKÖPING.SE

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Huvudprinciper för ekonomistyrningen	3
3	God ekonomisk hushållning	3
4	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	5
4.1	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder	5
4.1.1	Presidie möten	5
4.1.2	Uppsikt över gemensamma nämnder	6
4.1.3	Uppsikt över verksamhet som bedrivs genom avtalssamverkan	6
4.1.4	Uppsikt över kommunalförbund	6
4.1.5	Uppsikt över stiftelser och ekonomiska föreningar	7
4.1.6	Uppsiktsplikt över kommunala bolag	7
5	Långsiktig finansiell analys	8
6	Planering	8
6.1	Årshjul för planering av år 1-3	9
6.1.1	Nuläges- och omvärldsanalyser, kunskapsdag	9
6.1.2	Preliminära budgetramar	9
6.1.3	Budgetanvisningar	10
6.1.4	Budgetarbete förvaltningar resursfördelningsmodellen (RFM)	10
6.1.5	Preliminär uppdragsplan för nämnder och KS	10
6.1.6	Strategisk plan	11
6.1.7	Verksamhetsplan och detaljbudget	11
6.2	Tilläggsanslag fastställd rambudget	11
6.3	Omdisponeringar av nettobudget	11
6.4	Buffert volymkompensation	12
7	Uppföljning	13
7.1	Årshjul för uppföljning	13
7.1.1	Löpande uppföljningar mellan tertiäl	13
7.1.2	Tertiäluppföljning/tertiälbokslut	13
7.1.3	Nämnds ansvar vid avvikelse i driftbudget	14
7.2	Prognos	14
8	Kommunens revisorer	14
9	Resultat avgiftsfinansierade verksamheter- VA och renhållning	14
10	Investeringar	14
10.1	Allmänt	14
10.2	Investering	15
10.3	Beslut om investeringar	15
10.4	Överföring av investeringsmedel mellan åren	15
11	Exploatering av mark	15
12	Taxor och andra avgifter	16
13	Resultatreserv (RER)	16
14	Resultatutjämningsreserv (RUR)	17

1 Inledning

Syftet med dokumentet är att tydliggöra principer som ska användas i Söderköpings kommun när det gäller:

- God ekonomisk hushållning
- Kommunstyrelsens uppsiktsplikt
- Finansiell analys
- Ekonomisk redovisning
- Budget och omfördelning (resursfördelning)
- Prognoser
- Resultat avgiftsfinansierade verksamheter
- Investeringar
- Mark- och fastighetsexploateringar
- Taxor och avgifter
- Resultatutjämningsreserv

Dokumentet Reglemente för kommunstyrelsen, nämnder, beredningar och kommunens revisorer reglerar ansvars- och arbetsfördelning mellan kommunfullmäktige, nämnder och kommunstyrelse. Dokumentet lägger också ramarna för kommunens styrning i form planering och uppföljning.

2 Huvudprinciper för ekonomistyrningen

Kommunens ekonomistyrning baseras på fyra huvudprinciper:

- Lagar och förordningar skall följas
- Verksamheten skall styras enligt Reglemente för kommunstyrelsen, nämnder, beredningar och kommunens revisorer
- Tillgängliga resurser skall utgöra ram
- Befogenheter skall delegeras

Lagar och förordningar, tillgängliga resurser samt övergripande mål utgör ram för den verksamhet som skall bedrivas.

Befogenheter skall delegeras. Ansvaret för verksamhet, ekonomi och resultat skall ligga hos en och samma befattningshavare, vilket regleras i aktuell delegationsordning hos respektive nämnd/förvaltning.

I Reglemente för kommunstyrelsen, nämnder, beredningar och kommunens revisorer finns övergripande reglerat hur budget och uppföljning ska genomföras under verksamhetsperioden.

3 God ekonomisk hushållning

Det övergripande kravet för Söderköpings kommuns ekonomi är att man ska ha en god ekonomisk hushållning (GEH) i sin verksamhet. Vad som är god ekonomisk hushållning regleras inte i detalj i kommunallagen utan

varje kommun ska upprätta långsiktigt strategiska riktlinjer för innebörden utifrån de egna förutsättningarna. En kommun med i princip obegränsad livslängd bör inte förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov utan att löpande intäkter täcker löpande kostnader.

Väsentliga mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning anges i Söderköpings kommuns strategiska plan. Det är dels finansiella mål, dels verksamhetsmässiga mål. God ekonomisk hushållning är alltså mycket mer än ett visst överskott, där ingår också vad som ska presteras i form av kvalitativ verksamhet för pengarna. Målen för verksamhet och ekonomiska gånga i varandra och bilda en helhet. I årsredovisningen ska sedan målen utvärderas – nådde vi dem eller ej? Det ska revisorerna göra en särskild bedömning av.

Nedan ges en sammanfattande beskrivning av de lagregler som reglerar begreppet god ekonomisk hushållning.

- Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras om det finns synnerliga skäl
- För ekonomin ska anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- För verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- Budgeten ska innehålla en plan för ekonomin de kommande tre åren, varav budgetåret är det första
- Planen ska innehålla finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- Om kostnaderna överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet återställas under de närmsta tre åren
- Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur återställandet ska ske
- Fullmäktige får besluta att reglering av ett negativt resultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl
- Laglighetsprövning ska inte kunna ske av kommunens budgetbeslut eller beslut om att inte reglera negativa resultat. En laglighetsprövning ska dock även fortsättningsvis vara möjlig av beslutets formella aspekter
- Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts

Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

4 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över avtalssamverkan som sker enligt 9 kap 37 § kommunallagen samt över kommunalförbund och de bolag, stiftelser och föreningar som avses i 10- 6 §§ kommunallagen.

Uppsiktsplikten är hela kommunstyrelsens ansvar. Uppsiktsplikten kan inte delegeras till någon enskild förtroendevald eller till förvaltningen. I de fall delar av kommunstyrelsen, som till exempel presidiet, genomför den praktiska uppsikten ska återrapportering ske till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen har endast en rätt att till nämnderna lämna råd, anvisningar och förslag till åtgärder, som styrelsen anser bör vidtas. Om dessa inte följs och det finns behov av bindande direktiv, får styrelsen initiera ett ärende i fullmäktige som då kan ge nämnden ett direktiv. Kommunstyrelsen kan också begära in yttrande och upplysningar från andra nämnder, enligt 6 kap 12 § kommunallagen.

4.1 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder

De aktiviteter som redovisas nedan är en plan för hur kommunstyrelsens uppsikt över övriga nämnders verksamhet ska utövas. Kommunstyrelsens uppsikt över övriga nämnders verksamhet utövas i första hand genom att ta del av:

- Nämndernas ekonomiska uppföljning, tertialrapporter- och årsredovisning
- Nämndernas budgetunderlag och uppdragsplaner
- Nämndernas arbete med intern kontroll
- Valda revisorers årliga granskningsrapport
- Rapporter över fördjupade granskningar gjorda av revisorerna
- Information om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder

Kommunstyrelsen har även rätt att bjuda in förvaltningscheferna och ordförandena till kommunstyrelsens sammanträde för att ställa frågor om verksamheten utifrån det underlag som inkommit till kommunstyrelsen. I de fall kommunstyrelsen bedömer det lämpligt kan även kommunstyrelsen kräva att förvaltningschefen eller ordföranden skriftligen inkommer med en redogörelse till kommunstyrelsen kring hur verksamheten har genomförts.

Uppsikt över verksamhet som bedrivs av privata utförare följs upp i enlighet med kommunfullmäktiges antagna program för uppföljning av privata utförare.

4.1.1 Presidie möten

Nämndpresidierna möter kommunstyrelsens presidium en gång per år. Vid dessa tillfällen ska nämndpresidierna redogöra för följande punkter:

- Redovisning av aktuella verksamhetsfrågor av vikt

- Redovisning av nämndens ekonomi och budgetuppföljning
- Redovisning av hur nämnden följer upp de övergripande målen i strategisk plan och uppdragsplan
- Redovisning av hur nämnden arbetar med intern kontroll
- Redovisning av hur nämnden arbetar med att kontrollera privata utförare i enlighet med fastställt program av kommunfullmäktige.

Vid mötet sker en muntlig redovisning av punkterna samt att nämnden ska lämna över en kort skriftlig redovisning av punkterna som ska tillkännages till kommunstyrelsen.

4.1.2 Uppsikt över gemensamma nämnder

Söderköpings kommun är för närvarande inte del av en gemensam nämnd.

4.1.3 Uppsikt över verksamhet som bedrivs genom avtalssamverkan

Nämnderna ska årligen redovisa den avtalssamverkan de ingår i till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen sammanställer en kommunövergripande rapport gällande verksamheter som bedrivs genom avtalssamverkan med andra kommuner.

Rapporten delges årligen kommunfullmäktige enligt 9 kap 38 § kommunallagen. Rapporten ska vara tillräckligt omfattande för att fullmäktige ska få en överblick över den samverkan som kommunen ingår i. Rapporten överlämnas till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.

4.1.4 Uppsikt över kommunalförbund

Kommunstyrelsens uppsikt över kommunalförbunden och samordningsförbundet utövas i första hand genom att ta del av:

- Budget och verksamhetsplan
- Årsredovisning
- Eventuella granskningsrapporter från revisorerna

Kommunstyrelsen har rätt att bjuda in ordförande för direktionen samt förbunds-chefen för att ställa frågor till förbunden utifrån det underlag som kommit in. I det fall kommunstyrelsen bedömer det lämpligt kan även kommunstyrelsen kräva att förbunds-chefen eller ordföranden skriftligen inkommer med en redogörelse till kommunstyrelsen kring hur verksamheten har genomförts.

Kommunens utsedda styrelseledamöter samt ombud i kommunalförbunden har dessutom ett ansvar att lyfta viktigare frågor från förbunden som de utsedda ledamöterna anser att kommunstyrelsen bör ta del av. För det fall de utsedda ledamöterna inte sitter som ledamöter i kommunstyrelsen ska ledamöterna informera kommunstyrelsens ordförande kring frågorna. Kommunstyrelsens ordförande tillser att kommunstyrelsen får del av informationen.

4.1.5 Uppsikt över stiftelser och ekonomiska föreningar

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt utövas i första hand genom att stiftelsen eller föreningar överlämnar följande handlingar till kommunstyrelsen:

- Årsredovisning
- Eventuella granskningsrapporter från revisorerna

Kommunstyrelsen har rätt att bjuda in styrelseordförande från stiftelsen/föreningen för att ställa frågor till bolaget utifrån det underlag som kommit in. I det fall kommunstyrelsen bedömer det lämpligt kan även kommunstyrelsen kräva att ordföranden skriftligen inkommer med en redogörelse till kommunstyrelsen kring hur verksamheten har genomförts.

Kommunens utsedda styrelseledamöter samt ombud i stiftelsen/föreningen har dessutom ett ansvar att lyfta viktigare frågor från stiftelsen/föreningen som de utsedda ledamöterna anser att kommunstyrelsen bör ta del av. För det fall de utsedda ledamöterna inte sitter som ledamöter i kommunstyrelsen ska ledamöterna informera kommunstyrelsens ordförande kring frågorna. Kommunstyrelsens ordförande tillser att kommunstyrelsen får del av informationen.

4.1.6 Uppsiktsplikt över kommunala bolag

Kommunstyrelsen skall ha löpande uppsikt över den kommunala verksamhet som bedrivs i kommunala bolag. Utöver detta har kommunstyrelsen även en så kallad förstärkt uppsiktsplikt över de kommunala aktiebolagen.

Den förstärkta uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen i årliga beslut, för varje kommunalt aktiebolag, skall pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsens prövning skall vara kommunalrättslig och har inte främst en ekonomisk inriktning. Om kommunstyrelsen konstaterar att det finns brister är det kommunstyrelsens uppgift att ge kommunfullmäktige ett förslag till beslut i ärendet. Om kommunstyrelsen bedömer att åtgärdsförslag inte är aktuella skickar kommunstyrelsen beslutet till kommunfullmäktige för kännedom.

Kommunstyrelsen är inte skyldig att granska samtliga enskilda affärshändelser som har förekommit under kalenderåret i fråga. Enligt rättspraxis ska granskningen ligga på en övergripande nivå¹ Granskningen skall dock vara tillräckligt omfattande för att möjliggöra en bedömning av om verksamheten som helhet har haft en sådan inriktning och bedrivits på ett sådant sätt att den varit kompetensenlig. Hur granskningen skall ske och vilket underlag som krävs får bedömas utifrån förhållandena i det enskilda fallet med hänsyn till omfattningen av och komplexiteten i den verksamhet som bedrivits.

Kommunstyrelsens uppsikt över bolagen utövas i första hand genom att ta del av:

---

¹ HFD, mål nr 6335-16

- Protokoll från bolagens styrelsesammanträden
- Bolagens tertialrapporter och årsredovisning
- Valda revisorers årliga granskningsrapport
- Bolagens budgetunderlag och affärsplaner
- Eventuella granskningsrapporter från revisorerna
- Uppföljning av bolagen arbete med intern kontroll
- Information om väsentliga händelser i bolagen

Uppföljning sker även genom ägardialog med Ramunderstaden AB där kommunstyrelsens presidium två gånger per år möter ledningen för Ramunderstaden AB. Minnesanteckningar från ägardialogen ska delges kommunstyrelsen.

5 Långsiktig finansiell analys

För att rusta kommunen inför kommande ekonomiska utmaningar behövs en långsiktig ekonomisk och finansiell plan. Kommunens resultatnivåer behöver bli högre, som en andel av skatter och bidrag är ett riktvärde cirka 3%. Högre resultatnivåer innebär att kommunen kan finansiera en större andel av investeringar med egna medel. Ambitionsnivån är att över tid självfinansiera investeringarna i så hög utsträckning som möjligt och minska låneskulden.

Ett verktyg för att uppnå detta är en framtagna resursfördelningsmodell som också kan användas för en långsiktig finansiell analys med en tidshorisont på 10 år. Den långsiktiga analysen fungerar sedan som input till arbetet med Strategisk plan.

Den kalkyl som tas fram inom ramen för kommunens långsiktiga arbete kommer att visa att det är möjligt att genomföra expansion utan att kommunens mål för god ekonomisk hushållning äventyras. För att detta ska bli fallet kommer det krävas prioriteringar och en noggrann ekonomistyrning.

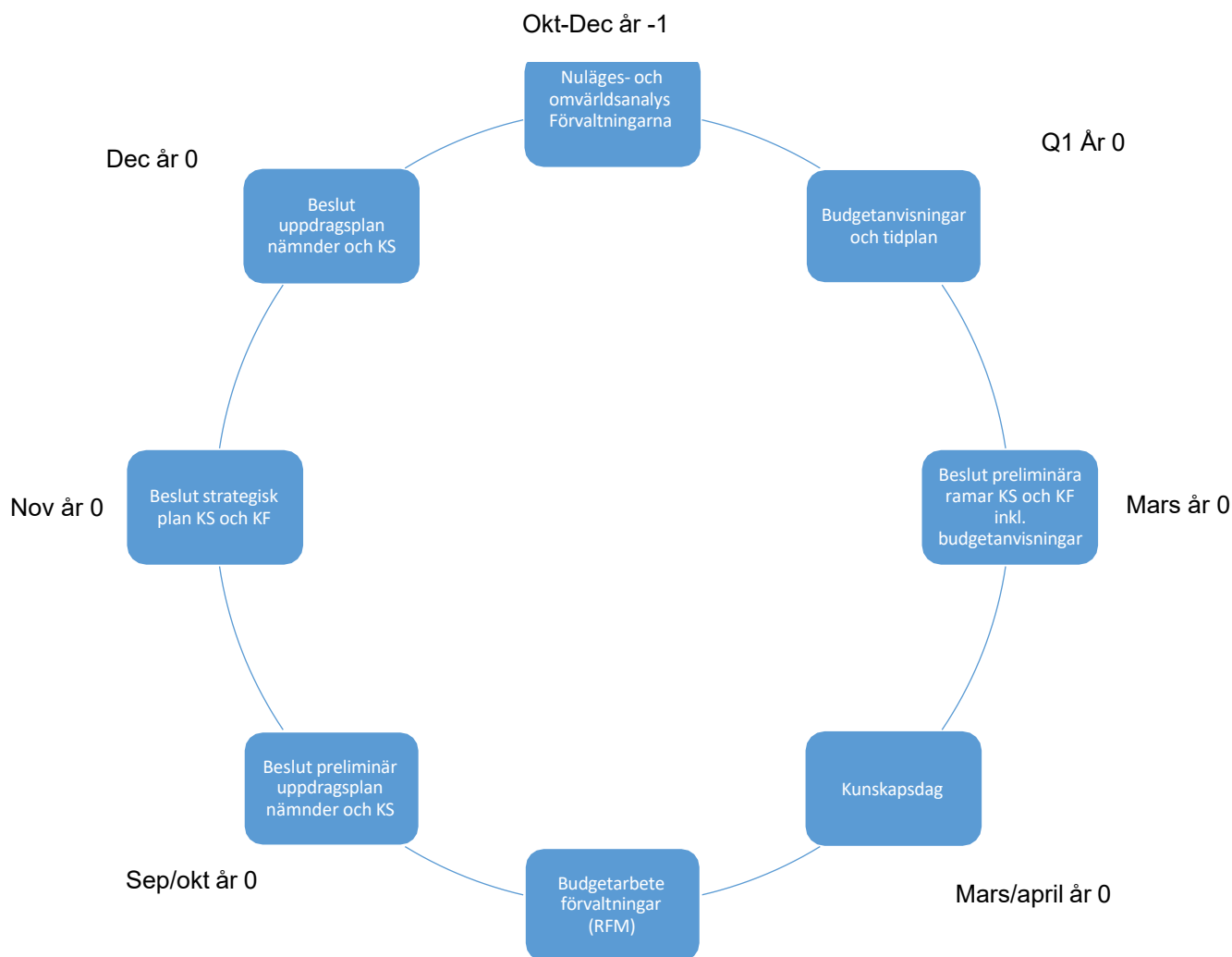
6 Planering

Enligt kommunallagen skall kommunen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (11 kap §5) Lagtexten innebär alltså, att det inte primärt är den budgetmässiga balansen som eftersträvas utan den redovisningsmässiga, det vill säga bokslutet får inte innebära att ett negativt resultat redovisas.

Enligt Reglemente för kommunstyrelse, nämnder, beredningar och kommunens revisorer ska kommunfullmäktige varje år fastställa en Strategisk plan med budget som utgör kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna. Den strategiska planen innehåller en budget för nästkommande år och en plan för de följande 2 åren.

Fullmäktige fastställer rambudget, investeringsram och i tillämpliga fall exploateringsram per nämnd. I begreppet nämnd innefattas även kommunstyrelsen.

6.1 Årshjul för planering av år 1-3

6.1.1 Nuläges- och omvärldsanalyser, kunskapsdag

Förvaltningarna tar under hösten år -1 fram nuläges- och omvärldsanalyser som underlag för en gemensam Kunskapsdag under kvartal 1. Syftet med kunskapsdagen är att skapa en gemensam bild av kommunens förutsättningar och utmaningar utifrån olika perspektiv.

6.1.2 Preliminära budgetramar

Kommunens resursfördelningsmodell uppdateras under februari. Ett utgiftstak räknas fram utifrån finansförvaltningens ekonomiska förutsättningar och bedömd resultatnivå. Därefter beräknas preliminära ramar fram i modellen till kommande budgetår och planeringsår. Utgångspunkt för uppräkningsår är föregående års budget med tillkommande

prisuppräkningsfaktorer. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutar om de preliminära budgetramarna under mars.

6.1.3 Budgetanvisningar

Med utgångspunkt i beslutade ramar beslutar kommunstyrelsen om budgetanvisningar för nämndernas fortsatta budgetarbete.

6.1.4 Budgetarbete förvaltningar resursfördelningsmodellen (RFM)

Under våren uppdateras resursfördelningsmodellen på nytt med ett framräknat utgiftstak. Modellen uppdateras också på nytt med eventuella förändringar av prisuppräkningsfaktorer och volymer. Förvaltningarna kan också i modellen göra egna bedömningar utifrån befintliga avtal, nya avtal, organisationsförändringar, nya lagkrav med mera. Det är under våren som förvaltningar tillsammans med controllers jobbar i resursfördelningsmodellen.

6.1.5 Preliminär uppdragsplan för nämnder och KS

Uppdragsplan innehåller nämndens mål, indikatorer, uppdrag till förvaltningen samt nämndens ekonomi utifrån beslutade preliminära budgetramar i kommunfullmäktige i mars. Antas av respektive nämnd.

Preliminär uppdragsplan ska innehålla följande;

- 1. Nämndens uppdrag.**
Övergripande beskrivning av nämndens grunduppdrag enligt reglementet.
- 2. Nämndens särskilda uppdrag från kommunfullmäktige**
Beskrivning av de särskilda uppdrag som nämnden fått från kommunfullmäktige
- 3. Nämndens uppdrag till förvaltningen**
Formulering av uppdrag till förvaltningen med utgångspunkt i nämndens grundläggande uppgift, tidigare års internkontroll, de långsiktiga målen och strategierna i den strategiska planen.

Nämndens uppdrag till förvaltningen ska stå i relation till den nämndbudget som tilldelas.
- 4. Strategiska nyckeltal**
De väsentligaste nyckeltalen som budgetunderlaget är beräknat utifrån. Nyckeltalen ska ha en koppling till resurser och ekonomi.
- 5. Ekonomi**
Driftsekonomi: Fördelning av nämndens rambudget mellan olika verksamhetsområden. Nämnden beslutar detaljeringsgraden på verksamhetsnivå.

Taxor och avgifter: sammanfattande beskrivning av hur förändringen av taxor och avgifter påverkar nämndens ekonomi.

Investeringar: Fördelning av nämndens investeringsram mellan olika projekt eller projektgrupper.

Exploatering: Fördelning av nämndens exploateringsram mellan olika projekt.

6. Uppföljning

Beskrivning av hur uppdragsplanen ska följas upp.

7. Internkontrollplan

Internkontrollplan för det närmaste verksamhetsåret enligt riktlinjerna för internkontroll. Planen ska föregås av en riskanalys.

6.1.6 Strategisk plan

Under hösten uppdateras resursfördelningsmodellen på nytt med ett framräknat utgiftstak. Modellen uppdateras också på nytt med eventuella förändringar av prisuppräkningsfaktorer och volymer. Med beaktande av den uppdaterade modellen, av den input förvaltningarna har gjort i modellen under våren samt nämndernas preliminära uppdragsplaner utarbetar kommunstyrelsen ett förslag till Strategisk plan.

6.1.7 Verksamhetsplan och detaljbudget

Verksamhetsplan är förvaltningens interna styrdokument som konkretiserar nämndens uppdrag till förvaltningen. Antas av förvaltningschef.

Verksamhetsplanen ska beskriva hur verksamheten planerar att verkställa nämndens uppdrag. Verksamhetsplanen beslutas av förvaltningschef och tillställs nämnden för kännedom.

Detaljbudget fördelas och kontosätts så att ansvars- och befogenhetsstrukturen inom förvaltningen avspeglas. Detaljbudgeten beslutas av förvaltningschef.

6.2 Tilläggsanslag fastställd rambudget

Tilläggsanslag till fastställd rambudget kan ges av fullmäktige om:

- Kommunfullmäktige beslutar om förändrad verksamhet, inriktning eller målsättning
- Fördelning av vissa centralt förvaltade anslag

6.3 Omdisponeringar av nettobudget

Omdisponering av nettobudget innebär att verksamheter tillåts ha ett annat resultat än budgeterat.

- Omdisponering av budget mellan nämnderna beslutas av kommunstyrelsen eller nämndbeslut av de berörda nämnderna
- Omdisponering av budget mellan verksamheter inom en nämnd beslutas av berörd förvaltningschef så länge som nämndens mål/uppdrag inte påverkas. I annat fall krävs beslut av nämnd
- Omdisponeringar av budget inom en verksamhet beslutas av berörd förvaltningschef

Omdisponeringar som beslutas av kommunstyrelsen eller berörd nämnd får inte leda till att av kommunfullmäktige beslutade mål, uppdrag och verksamhetsinriktning ändras.

6.4 Buffert volymkompensation

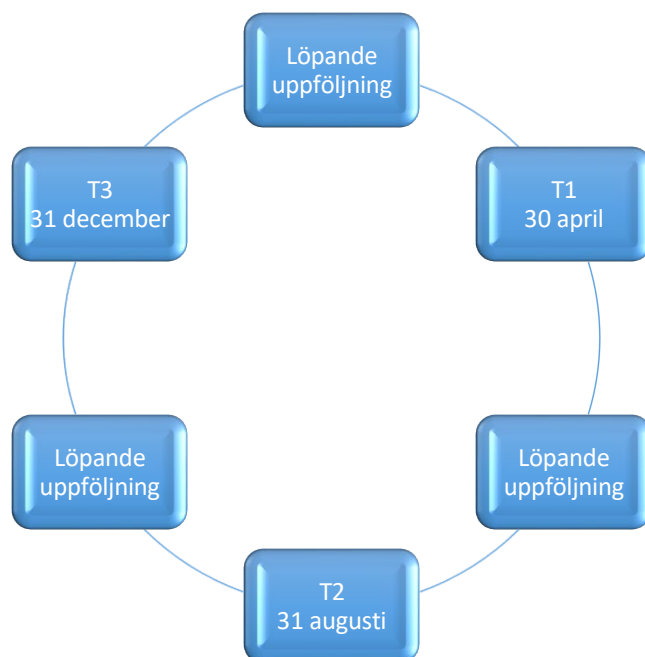
Kommunstyrelsen fattar beslut om utdelning/återlämning av medel från volymkompensationen.

7 Uppföljning

Av Reglemente för Kommunstyrelse, nämnder, beredningar och kommunens revisorer framgår att fullmäktige ska fastställa riktlinjer för redovisning av uppföljning.

7.1 Årshjul för uppföljning

7.1.1 Löpande uppföljningar mellan tertial

Förvaltningschef skall löpande till nämnden rapportera en för nämndens ansvarsområde sammanhållen verksamhetsmässig och ekonomisk uppföljning. Uppföljningen ska ske via skriftlig rapport enligt fastställd mall, vid varje nämndsammanträde. Rapporteringen ska innehålla vidtagna och korrigerade åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans med budget. Rapporten ska beslutas av nämnd och delges kommunstyrelsen.

7.1.2 Tertialuppföljning/tertialbokslut

Tre gånger per år (april, augusti och december) skall nämnd, på det sätt kommunstyrelsen särskilt fastställer, till styrelsen lämna en sammanhållen verksamhetsmässig och ekonomisk uppföljning av nämndens ansvarsområde. Rapporteringen skall innehålla en analys av helårsprognos (gäller ej vid decemberrapportering). Vid prognostiserade budgetavvikelser skall dessa tydligt beskrivas samt vilka åtgärder som genomförs och planeras för att nå ekonomisk balans samt eventuella nödvändiga omprioriteringar. Rapporten ska beslutas av nämnd.

Tertial 2 uppföljningen (efter 8 månader) är kommunens delårsbokslut. Rapporteringen avser både drift, investeringar och exploatering.

7.1.3 Nämnds ansvar vid avvikelse i driftbudget

Nämnd ansvarar för att åtgärdsprogram genomförs vid avvikelser mot budget. Vid befarad eller konstaterad budgetavvikelse ska nämnden (ordförande) snarast informera kommunstyrelsen (ordförande).

7.2 Prognos

Kommunstyrelsen upprättar, med utgångspunkt från nämndernas prognoser, totalprognoser som rapporteras till kommunfullmäktige efter varje tertial.

Det är viktigt att prognosen är så realistisk som möjligt, och att kostnader och intäkter inte överskattas/ underskattas. För höga kostnader i prognosen kan leda till krav på besparingsåtgärder och omprioriteringar som kommunen egentligen inte behöver göra. Resurser riskerar då att användas på ett inte optimalt sätt för kommunen.

Om nämnden lämnar en prognos som avviker negativt från budget, ska nämnden i tertialrapporten beskriva de åtgärder som vidtagits och planeras genomföras. Utöver detta ska nämnden beskriva konsekvenserna och vilka åtgärder som behöver vidtas om nämnden ska uppnå en ekonomi i balans.

8 Kommunens revisorer

Kommunens revisorer omfattas i tillämpliga delar av riktlinjerna vad gäller årshjul för planering och uppföljning med skillnaden att underlag och rapportering ska tillställas kommunfullmäktiges presidium.

9 Resultat avgiftsfinansierade verksamheter- VA och renhållning

För de avgiftsfinansierade verksamheterna, VA och renhållning, gäller att det ekonomiska årsresultatet skall föras över till nästa budgetår och särredovisas i en resultatregleringsfond. I kommunens bokföring balanseras överskott som en förutbetalad intäkt från avgiftskollektivet. Vid de fall då VA har ackumulerat underskott ska detta belasta resultatet det år då det uppstår. Underskottet återhämtas genom positiva resultat de kommande åren. Har VA fortfarande ett ackumulerat underskott vid det tredje efterföljande räkenskapsårets slut ska detta i enlighet med VA-lagstiftningen anses finansierat av kommunen.

10 Investeringar

10.1 Allmänt

Kommunen skall sträva efter ett effektivt utnyttjande av befintliga anläggningstillgångar så att investeringar i nya tillgångar hålls på en rimlig nivå i förhållande till verksamhetens omfattning.

10.2 Investering

En investering avser anskaffande av en tillgång som man antar kommer att ha ett framtida ekonomiskt värde (det vill säga den kommer inte att helt förbrukas under den redovisningsperiod då man skaffar tillgången). För att klassas som en anläggningstillgång (investering) måste dock ytterligare tre villkor vara uppfyllda:

- Tillgångens inköpspris måste överstiga 50 000 kronor exklusive moms
- Tillgången måste vara fysisk och avsedd för stadigvarande bruk
- Tillgången måste ha en beräknad ekonomisk livslängd (nyttjandeperiod) överstigande tre år

10.3 Beslut om investeringar

- Kommunfullmäktige fastställer investeringsram och investeringsutrymme för respektive nämnd
- Nämnden fattar i uppdragsplanen beslut om vilka investeringar som ska ske inom nämndens investeringsutrymme
- Nämnden ansvarar för att driftskostnader för investeringarna i form av exempelvis kapitaltjänstkostnader ryms inom tilldelad driftsbudget
- För varje investering i uppdragsplanen ska nämnden ange om det är verkställighet för igångsättande eller om ytterligare nämndbeslut krävs

Övriga regler finns i ”Riktlinjer för ekonomistyrning – investeringsredovisning”, framtagna av ekonomikontoret.

10.4 Överföring av investeringsmedel mellan åren

I samband med årsbokslutet görs en avstämning och analys av ej avslutade/påbörjade investeringsprojekt, överföring av medel beslutas av kommunstyrelsen.

11 Exploatering av mark

Ett exploateringsprojekt indelas vanligtvis i följande delar:

- Iordningställande av mark till tomter för bostäder eller näringsverksamhet
- Anläggning av gator, parker och belysning till området
- Anläggning av vatten och avlopp till området

Finansiering av exploateringsprojekt sker genom tomtavgift när det gäller de två förstapunkterna. Om dessa inte täcker exploateringsens utgifter

måste återstoden täckas via den kommunala budgeten, d.v.s. skatteintäkter.

VA-anläggningarna finansieras genom särskilda anläggningsavgifter.

Redovisningen av exploateringsprojekt styrs av lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och av rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

- En befarad förlust, d.v.s. om ett exploateringsprojekt inte kan finansieras fullt ut av tomtavgiften, bokförs förlusten så snart den är känd
- En förmodad vinst bokförs löpande vartefter varje tomt sålts och tomtintäkten bokförs vid fakturering
- En efterkalkyl görs när exploateringsprojektet är slutfört, oavsett om alla tomter är sålda eller ej

Övriga regler finns i ”Riktlinjer för ekonomistyrning – Exploatering av mark”, framtagna av ekonomikontoret och samhällsbyggnadsförvaltningen.

12 Taxor och andra avgifter

Kommunfullmäktige beslutar om regler för taxe- och avgiftssättningen i kommunen och om nya verksamheter ska avgiftsfinansieras. Om Kommunfullmäktige har beslutat om att en taxa ska index-uppräknas kan taxan regleras löpande utan förnyat beslut i fullmäktige.

13 Resultatreserv (RER)

Från och med räkenskapsår (bokslut) 2024 är det möjligt att reservera medel till en resultatreserv, RER. Syftet med resultatreserven är att skapa incitament för en större framförhållning och därmed öka möjligheten att nå målet om en god ekonomisk hushållning. Detta ska därigenom vara ett sätt att kunna arbeta med mer långsiktiga mål än balanskravets fokus på ett kalenderår i taget. Resultatreserven innebär att kommunen har möjlighet att bygga upp en reserv under goda tider för att senare kunna nyttja denna under sämre tider. En utökad flexibilitet i jämförelse med RUR.

Nyttjandet av resultatreserven är möjligt vid tillfälligt svag skatteunderlagsutveckling, förändringar i utjämningsystem, tillfälliga kostnader till följd av konjunktursvängningar, omstrukturering av verksamhet eller andra oförutsedda samt ej påverkbara utgiftsökningar och oförutsedda samt ej påverkbara inkomstbortfall.

Resultatreserven får högst uppgå till 5 procent av skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag av aktuellt år.

Kommunfullmäktige fattar beslut om belopp för nya reserveringar till resultatreserven i samband med att de behandlar årsredovisningen.

Kommunfullmäktige fattar beslut om att budgetera ett underskott som finansieras med disponering av resultatreserven i samband med beslut om budget.

Kommunfullmäktige beslutar i samband med behandling av årsredovisningen om disponering av resultatreserven efter en slutlig avstämning i bokslutet av hur mycket som finns att disponera av resultatreserven och hur mycket som behöver disponeras för att balanskravsresultatet ska bli noll.

14 Resultatutjämningsreserv (RUR)

Den tidigare möjligheten för kommuner att reservera medel till en resultatutjämningsreserv ersätts av en möjlighet att reservera medel till en resultatreserv. Möjligheten att reservera medel till RUR upphör i och med räkenskapsåret 2024. Resultatutjämningsreserven finns tillgänglig att nyttja fram till 2033 utifrån tidigare regelverk men det är inte aktuellt för Söderköpings kommun då det inte finns några medel reserverade i RUR.